

54.822

GERSON
IMMEDIATE
CHIEFS IN

Ḥayyūṣ
de-ḥayyūṣ ḥayyūṣ

ḥayyūṣ
ḥayyūṣ

for more

ḥayyūṣ

ḥayyūṣ

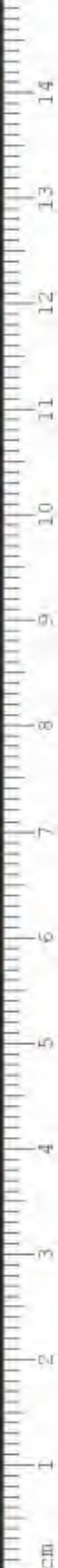

RESERVE

△
822

ERVE

119

Δ 521822

382

35

616

am 1492

5.05

~~119~~

124

De passionibus anime

Tabula huius tractatus de passio-
nibus anime A Magistro Johanne
Gerson. Incipit feliciter.

Quid sit passio

Consideratio prima

Quod in rebus pure naturalib⁹ sit inuenire passio-
nem et de variis nominibus eius

Secunda

De passionibus consequentibus cognitionem cons-
unctam in communi

Tercia

Quomodo tripliciter cognoscantur passionibus ani-
males

Quarta

De numero et sufficiencia passionum. et quare passio ire
non habet contrarium

Quinta

De ordine passionum inter se. et earum origina-
tione ab invicem

Sexta

Quod passionibus brutorum pulchre sunt et bo-
ne

Septima

Quod animales passionibus in statu peccati plerumque
turpes et male sunt in homine

Octava

Quod in statu innocentie fuisset animales passio-
nes honeste et bone. et etiam quando sunt bone et
quando non in statu culpe

Nonas

De duplici origine passionum animalium

Decia

De concordia stoicorum cum paripatheticis in po-
sitione passionum in spiritu interiori rationabili
li.

Undecima

Quomodo nomina passionum sensus transferun-
tur ad passionibus mentis et spiritus: et de differen-
tia earum

Duodecima

Quod passionibus causate ex consideratione diuinorum
officiorum sint iugiter contemplande

Decimatercia

Quod passionibus spirituales causantur a deo media-
te et immediate

Quartadecima

Quod passiones spūales quandoq; causātur a bo
no angelo et de modo causandi

xvi

Quomodo malus angelus causat passiones spūa
les deo permittente

xvi

Quō passiones spūales a celo dispositiue causātur
et a qualitatibus secundis a celesti influxu et primar
actione qualitātū causatis

xvii

De passionibus causatis ab innata complexione et
earum origine

xviii

Quō passiones aliquę spūales dispositiue causant
ex actione primar qualitātū

xix

De passionibus ab ymaginatione causatis, et earū
effectibus.

xx

De decacordo psalterio cythara spūali et mystica et
de cordis eius.

xxi

Quomodo sermones passionales sunt vtiles et quo
modo non et quomodo discretio quandoq; permittit
sit passiones tam viciosas q̄ laudabiles

Consideratio,

xxii

Fine tabule

Incipit tractatus notabilis de passionibus ani-
me venerabilis viri Magistri Johannis gerson

Passionum feruorem effectum et origi-
nem cognoscere: prodest anime ad des-
rotationis scolam vocare. Sane quēade-
modum summa a viciozum est transisse
in affectum malicie ita vt iam ipsum vitium ex intima
mo sensu placeat. sic culmen virtutis est transire in
affectum iusticie. Affectus vero vel est passio ab as-
gente derelicta in potentia cognoscente vel simili-
tudinem habet passionis. Non est autem deuotio si-
ne affectione. Nam deuotio quid aliud est q̄ exten-
sio vel eleuatio mentis in deum per plium et humile
affectum. Rursus. Omnis virtus cum sit affectio mos-
derata & ordinata viciū ex defectu modi et ordi-
is in affectibus pueniat. nunquā non salubris erit affe-
ctionum passionaliū cognitio. Passionum quipsa
pe ignorata qualitate. neq; virtutum neq; habituum
immo nec ipsius hoīs neq; tētationū suarū multipli-
cium poterit sufficiens noticiā vel ars adipisci. Quo
pacto deniq; sicut opz orabimur mentem orabim⁹.
spiritu iubilantes in cordibus nostris et laudantes
deum. in psalterio decacordo cum cantico & cythara.
si desideriorum et affectionum que suauē hanc
armoniam reddere hñt naturam ignorauerimus.
Sentitur ab idiotis & simplicib⁹ aliquā experimen-
taliter tales affectus. nec negamus. Vex tamē ad-
ditio doctrine multū pfert. Hac p̄sideratione p̄moti
sunt scī patres nominati poemē & arseni⁹. in quorū
ore vix nisi de passionib⁹ earū fmo x̄saē. p̄destim
igit materia de passiōib⁹ & earū p̄ditionib⁹ de cāis
& effectib⁹ de mō quo op̄tēdi. eis placuit sub aliqui

bus considerationib⁹ ptractare. Id qd reliquerit
(multa aut relinquit) iuenit apud sc^mtho. in prima
secunde septia qstione vicesima scda z deinceps addi
tis quos allegat doctoribus

Prima consideratō i qst oñdit qd sit passio p diffitōez

Passio est inclinatio qdā vel coaptatō seu simi
litudo et conuenientia derelicta ab agēte im
passum p quā trahitur quodāmodo ipm passus ad
agēs. aut eidē coaptat vel assimilatur z refugit tra
riri. Certe quēadmodū ignis generās ignē ex acre
reliqt i igne genito caliditatē et leuitatē. qst leuitas
suo pōdere vel tractu mouet sursum ad similitē ignem
et dū illic est qstescit. odit x^o locū deorsū tanqst sibi sit
cōuenientē z refugit ipsū neqst qstetē h^z i illo sic hō
pporitiōabiliter affectus p amorē ad aliqd. inclinat
ad illud. z si nō h^z desidat z cōcupiscit ipst: z si ad ipst
scit qstescit z delectat i eo. odit x^o pstrariū et horret
appropiatioē ei⁹ z si ei pstugit dolet z tristat. Et
he sūt sex passiōes. z tres respectu bōi simplicis z tres
silitur respectu mali pstut i feri⁹ docebit. Amor con
cupiscētia delectatio odii fuga/dolor vel inquietudo
Secunda consideratō vbi oñdit qst ē i reb⁹ pure na
turalib⁹ sit iuenire passiōē: et de variis noib⁹ ei⁹:
Passio qstlibet inseqst cognitiōem vel coniunctas
vt in cognitiōis. vel nō cōiunctam vt in non co
gnitiōis. Habet itaqst quodlibet ens naturale suas in
clinatiōes certas tāqst remōratū z directū ab itelli
gētia nō errāte qst de⁹ ē. Agit qstppe de⁹ oīa tāqst sūmū
bonū sūpst diffusiū. Et ppter seipsū creauit oīa
tanqst finis oīz Ideo bonū quod h^z rōnē efficiētis z
finis. ponit a bō dōnō pstimum nomē dei. Cōse
quēs est igit⁹ qst i re qualib^z derelinquat de⁹ passiōē
qst sit assimilatio qdā vel a coaptatio z pueniētia vel

inclinatio et tendentia ad ipsum finem ordinem sue sapientie
qua fecit omnia in numero pondere et mensura. Nec
autem inclinatio generalis ad finem ultimum per fines
particulares et proximos notatur appetitus vel affec-
tus naturalis. quicquid pondus rerum. quicquid tractus seu
tendentia. quicquid fedus rerum stabile. quicquid amor insi-
tus. quicquid lex quicquid regula. quicquid instinctus: quicquid equi-
tas naturalis. quicquid sensus nature. aut aliquo tali vo-
cabulo. Sed res eadem est que sepe nichil dicitur
additum ad ipsum naturam. neque ut accedens. neque ut ha-
bitus. sed ut ipsa natura taliter instituta. que ex a-
gente deo et omnia disponente fortiter et suaniter ha-
bet tendere in talem vel in tale finem et moveri ad il-
lum si absit vel si absens sit nisi impediat. et requie-
scere in adepto. Quod vero contrarium fingere quoque
nec in illo quiescere. hoc somniasse visus est eras-
mus dicens omnia fieri per litem et amicitiam. Hoc quoque
dicit aristoteles ensuetudinem bonum esse quod omnia ap-
petunt. Et hunc esse finem omnium beati confessus est qui
solus sicut est in effectibilibus ab alio. sic impassibilis
solus invenit tam passionem perfectam. ut est illuminatio in ce-
lo quod defectiva sicut est dolor in corpore alicui. Nisi forte
quod abuti ausus diceret in emanationibus divinis re-
periri passionem. sicut generationem filii passionem di-
ceremus et similiter passivam spiritus sancti inspirationem.
Consideratio tertia de passionibus consequentibus
cognitionem conluentem. et hoc in communi.

Passio sequens cognitionem consistit: reperit in
omni virtute cognitiva. in qua passionem beatis-
simam ab agentibus inchoant et terminant in appe-
titiva virtute ita ut passio talis generalis nomine
describi possit: quod est inclinatio vel motus perveniens ex
cognitione vel apprehensione alicuius ut perveniens vel

disconuenientis. presentis vel absentis. Et siquidem
motus ille q̄ q̄q̄z successiuus est. q̄q̄z p̄manēs vel
immanēs. sicut est amare. Si inq̄ cōsequit̄ ad cognō
tionem pure sensitiuāz. sic dicitur passio aīalis. Si
vō sequit̄ cognitiōez ipsius rōnis deliberantis vel
dictantis de particularib⁹ agendis. sic dicit̄ passio
volūtaria. vel rōnalis. vel conscientiosa. Si vero se
quat̄ cognitiōem pure intellectuālez seu mentalem
in cuius lumine cognoscunt̄ prima principia mora
lia. sic potest notari passio. sinderesis vel mentalis
excessus vbi fuit rapt⁹ & extasis. Et ita quadruplex
genus passionum potest apud hōiem inueniri natu
raliū/aīaliū/rōnallū/intellectualiuū. Et quoniam
apud phāntes principalis sermo est de passionib⁹
consequentibus cognitionez sensitiuā tam in aīali
bus q̄ in hōibus. eo q̄ ad illas transmutat̄ corpus
trāsmutatione sensibili. & ad trāsmutationes istas si
militer ipse passiones aliquā cōsequuntur. existima
mus idoneū tractare primo separatim de passionib⁹
bus hōmōi aīalib⁹. q̄bus cognit̄is facile erit per si
militudinem & coactionē de reliquis tā natura lib⁹
q̄ volūtariis q̄ intellectualibus h̄re sermonem.

Cōsideratio quarta. quomō tripliciter cogno
scant̄ passiones animales

Passiones aīales cognoscuntur ex subito/ob
iecto & effectib⁹. Sūū equidē subiectum est
vis appetitiua sensualis. q̄ respicit bonū tē
porale particulare hoc vel illud tanq̄ sibi cōueniēs
& malū tanq̄ disconueniēs & hoc sub ratōne cōmodi
vel incōmodi. q̄ ratio iusta proprie non est sibi. nec
fmeaz pprie sumunt̄ passiones sed magis ipse vir
tutes in ip̄a rōne et mente. Causat̄ ergo mot⁹ quī
dam in appetitiua virtute consequēte appetit⁹ ensio

nem virtutis cognitiue sensualis exterioris vel in
terioris. Cuius obiectum est verum simplex. velut que
adecatio rei cognite ad cognoscentem. Bonum vero
supradit convenientie rationem. Et quoniam bonum como
di potest considerari absolute sine contradictione ali
qua. vel considerari nunc ut absens. nunc ut presens nunc
ut arduum et difficile atque ita proportionaliter de ma
lo. propterea secundum hoc diversificatur vel ramificatur
virtus appetitiva et similiter passionibus. Et quippe
virtus appetitiva. alia concupiscibilis. alia dicitur
irascibilis. quarum distinctio sumitur ex abiectione. Nam
vis concupiscibilis respicit bonum vel malum. non sub
ratione aliqua difficultatis arduitatis. sed quoniam mul
ta superveniunt nata impedire concupiscibilem in sua in
clinatione vel tendentia ad quietem circa bonum. et
in odio fuga vel in detestatione circa malum. Unde data
est ei tanquam pugnatrice ipsa virtus irascibilis que
tendit in bonum adipiscendum vel malum depellendum
quale nullum in deo reperitur ideo nec irascibile habet ullam
¶ Consideratio quinta de numero et sufficientia pas
sionum. et quare passio ire non habet contrarium
¶ Passionum numerus et sufficientia sumitur tam a sub
iecto. quam ab obiecto. Alia itaque concupiscibi
lis vel respicit bonum modi absolute et sic
causa amor vel libido que vel est coactio vel inclinatio que
dam ad bonum commodi. vel respicit illud ut absens
et sic causa desiderium et concupiscentia seu cupido vel
cupiscentia. quasi satagens illud adipisci. Alia respicit
bonum commodi ut iam adeptum. et sic causa
delectatio vel leticia. vel voluptas. ¶ Dicendum
quoque est proportionaliter de tribus aliis passionibus
respectu mali seu incommodi. quale si apprehenditur
absolute. sic est odium. quod est disconvenientia quidam et

disproportio passi ad spm malū Vel apprehenditur
malū vt absens. licet vt imminens & sic oritur fuga
vel abominatio vel horror. Aut apprehendit spm
malū vt iā p̄sens & sic oritur tristitia dolor. et angus-
tia. cū similibus Et ita sex recipim⁹ passionēs in cō-
cupiscibili. tres respectu boni. amorē desiderium &
delectationem. Et tres respectu mali. adū scilicet
fugā & dolorem. ¶ Rursus ipsa vis irascibilis cum
non respiciat bonū vel malū nisi sub rōne difficilis
et ardui ad adipiscendū vel fugiendū: quale nullum
est bonū vel malū vt p̄sens p̄pterea manet solum
in tendētia vel fuga. Itā q̄ddā est p̄sens vel ade-
ptum vt tale est cadit in rōnem cōcupiscibilis Ten-
dit ergo vis irascibilis in solum bonū vel malū ab-
sens tanq̄ difficile. ad optinendum vel refugendum
seu depellendum. Et siquidem hoc fiat respectu bo-
ni futuri cum fiducia adipiscendi. sic dicitur spes
si cum diffidentia. sic dicitur desperatio. Si vero fiat
respectu futuri mali et hoc cū fiducia repellēdi &
oppugnandi. sic habemus audaciam si cum diffidē-
tia sic met⁹ aut timor exoritur. Et vtrobiq; fiducia
vel diffidentia potest inueniri nunc cum certitudine
nunc sine certitudine. Quia iste passiones certitudi-
nem magis importare videantur Si ergo qua-
tuor habem⁹ passionēs in irascibili. duas respectu
boni discipulis futuri spem desperationem et duas
respectu mali futuri difficilis audaciā et metum seu
timorē. Sup additur quāta passio respectu mali p̄-
teriti quam dicimus iram. dum vis irascibilis as-
surgit ad vindictā illate iniurie q̄ iniuria apprehen-
ditur vt lesiva p̄prie excellentie & inductiva mino-
ratiois seu vilipensionis. Ideo quā vicissitudo q̄dā
lesionis tanq̄ agēs cōtra patiatur vt dignum est et

ne fiat quedam equalitas. et hoc apprehendit ut diffi-
cile vel arduum. Sed cur hec passio non habet contrariam
Respondemus quod virtus irascibilis sic affirmat quod nullo
modo satagat vel audeat assurgere in vindictam iniu-
rie iam illate. hoc non fit nisi duplici causa. Quia ma-
lum apprehendit ut presens et inevitabile et ita cadit
sub ratione tristabilis et dolorosi. nec exit rationem
concupiscibilis. Aut hoc fit quod vis irascibilis non sa-
tagit in vindictam. et ita cadit a ratione ire. quod reputat
quod iniurias satis contra passus est aut contra patie-
tur sine ulla difficultate quicquid placuerit. et ita de-
ratur senescit. et quodammodo delectatur tanquam in ade-
pta victoria et ita spectat ad concupiscibilis rationem.
¶ Consideratio sexta de ordine passionum inter se
et earum originatione ab invicem

Passionum animalium prima et velutonica radix. e-
st amor seu libido. Amor quippe animalis est incli-
natio vel motus consurgens in animal ex appre-
hensione boni. vel tanquam boni sibi. ut poete quod valet
ad suum esse vel bene esse conservandum. Cum igitur bo-
num prius sit quam malum (nam malum non dicitur nisi privatio
boni. et habitus non est dubium prior est privatione) unde nec aliquid odio habet nisi quod alicui quod dissi-
gitur apprehenditur esse contrarium. Superest ut omnes
passiones respectu boni precedant eas que directe et
de primo malum respiciunt tam in concupiscibili quam iras-
cibili. Inter eas vero que circa bonum versantur. ut sunt
desiderium delectatio spes. desperatio. amor qui ab-
solute bonum respicit precedere habet passiones ha-
bentes pro obiectis bonum ut absens vel ut iam ade-
ptum vel ut futurum et arduum. aut sub aliqua tali con-
tracta ratione. ¶ Habemus consequenter quod vis concupi-
scibilis prior est ad irascibilem. quia passiones irasci-

biles frequenter ad concupiscibilem terminetur. ut
spes vel audacia ad delectationem si vincant despe-
ratio et metus si vincantur cadunt. Invenimus pre-
terea quod omnes passionibus reducuntur ad quatuor pri-
cipales, duas in concupiscibili, que sunt delectatio et
dolor, et duas in irascibili que spes et metus appel-
lantur. Sed et sub generaliori consideratione omnes
reducuntur ad duas, secundum duplicem rationem. scilicet
boni et mali. Et ille sunt, delectatio et dolor. Tandem
fit omnium ad unam vel ad radicalem originem reductio
scilicet ad amorem, licet consummatio et principalior passio
sit delectatio consequens hunc amorem et quiescit in
re iam adepta. Simplicius vero licet amor seu libido
sit prima passionum, fortiter tamen ipsa concupiscibilis
nomen a concupiscentia vel cupidine. Etiam scilicet
fictione poeticam dicitur quod cupido deus amoris est et filius
veneris. Et hoc quod bonum absens vel desideratum
magis facit sentire ceteris paribus ratione defec-
tus et indigentie, tanquam opposita iuxta se posita ma-
gis sentiantur. Similem assignare possumus causam
cur irascibilis ab ira potius quam a sepe vel audacia no-
mine. Ira quippe respicit minorationem seu vilipensio-
nem, quam inter mala maxime fugit, sicut ex adverso
excellencia magis appetitur. Et ita appetit ut vite
proprie aliqui preferat quemadmodum introducit po-
eta euualus. Et hic est animus mortis contemptor
et illius. Qui vita bene credat enim quem quis honorat
Consideratio septima quod passionibus brutorum pul-
chre sunt et bone.

Passiones omnes in animalibus brutis censende
sunt bone et pulchre. Exempli gratia. Audacia et audiositas in leone et gallo. ira in tigride
et apro voluptas in porco hircio et passeribus

timiditas in lepore et oue fraudulentia in vulge adu-
latio in cane superbia in equo tristitia et melancolia
in cato. auaricia in cornice. Itaque passiones iste neque
male sunt vel deformes in genere moris cum desit ipsis
animalibus arbitrii libertas in qua fundatur ratio lau-
dis seu vituperii. Neque turpes dici possunt male in
genere entis. quoniam ens bonum et pulchrum conuer-
tuntur. Propterea tantandem habet quilibet res sit
substantia sit accidens de bono et pulchro. quantum
de ente. nec habere potest malum contrarium. Am-
plius vero quilibet res naturalis dirigunt in suis mo-
tibus ab intelligentia non errante. ut dictum est iam ex
sententia philosophorum. cui conformans se augustinus dixit quod de-
sic res quas condidit administrat. ut eas proprios mo-
tus agere sinat. ubi autem deest. error. et adest rei. id
quod sibi est proprium desit et turpido necesse est. Quot
passiones in brutis aliquando turpitudinis argui-
mus. vel horremus. et odimus. et expugnamus. Re-
spondemus hoc ideo fieri. quia nobis et desideris no-
stris aduersantur. inferuntque lesionem. aut aliqua
taliratione. Monstra proinde que videntur esse peccata
et turpitudines in natura quomodo ad causam primam
et finem ultimam relata pulchra sint. videre facile est.

Consideratio octaua quod animales passiones in statu
peti plerumque turpes et male sunt in homine.
Passiones animales in hominibus viatoribus sunt
ut plurimum vituperabiles male et turpes. Inuenie-
mus hoc esse verum non solum ex determinatione
fidei sed ex naturali deductione si prospexerimus condi-
tionem et finem secundum quem homo conditus est. Homo namque
cum sit nature rationalis ipse factus est ut discer-
neret inter bonum et malum. et ut malus bonum ma-
gis deligeret. Constat vero deum esse summum bo-

ni. Ordinatus est igitur homo ad cognoscendū et di-
ligendū deū. i quo stat sua iusticia seu bonitas et glo-
ria. Oportet quoque hoc assequatur aliquando ho-
mo alioquin frustra et insipienter ad hunc finem fuis-
set ordinatus supra brutalem naturam. Ex hac ra-
dice virtutis phyice sequitur quod homo debet sumū bo-
nū sūme diligere. et magis quā parua bona aut quā ma-
la. Debetque ad operationes luc partis principalis
que est ratio. magis inclinari. quā ad illas corporis.
Debet quanto erit iustior iusticia morali. vel nullo
modo vel minus affligi. Debet secundū portionem
superiorem et diuinitatem ac liberā. dirigere inferiorem et
ei libere et sine contradictione dñari. Debet habere
corpus suū tanquā instrumentū conforme rationi im-
mortale scy nec impediens sed adiuuans rationem
ac minus indigena quā corpora inferiorū naturarum.
Sed oīm istorū ac similitū videmus in hominibus con-
trariū propter passionēs corporis quā trahunt animam ad
delectationes sordidas et malas. trahūt in errores
et supsticiosas insanas. trahūt magis ad operatio-
nes corporis quā ad operationes virtuosas. trahunt
ad obligationē. ignorantiā et iniquitatem. trahunt
ad afflictiones et rebelliones. ad penam et mortem
plus quā in brutis. et iustis sepe plus quā i iustis. Quid
superest nisi concludere tales passionēs esse contra
rationem ac debitum ordinē nature primitus iustis-
tute. Hic autem ordo aliter pueri nō potuit et pot-
est ex culpa libere perpetrata per ingratitudinē contra
deū. Sicut vidit quod deplorās dicebat. Homo cum in
honore esset etc. Sed heu ita non similes. sed deterio-
res et turpiores. Sūt igitur passionēs huiusmodi vitupera-
biles. quā tollunt obedientiā. Sūt et male et turpes
tanquā priuantes in homine ex viciosa radice modum

specie et ordine. Preueniunt quippe iudicium rationis
quod deberet subiectum turbare / ligare / atque tyrannizare
dominium rationis, ut utrumque sentiat homo illam sen-
tentiam. Corpus quod corrumpitur aggrauat animam. Et
aliud. Iugum graue super filios adeo Denique multi
philosophorum experientia et ratione coniuncti, confessi sunt hanc cor-
ruptionem et aduersionem nequaquam peruenire. Tandem
ex his radicibus quae multipliciter extendi potuerant
necessitas oritur recreationis humane per mediatorem
christum deum et hominem Alioquin finis humane crea-
tionis in nichilum corruisset per tota specie. quia non ad
gloriam suae uiuificationis et fructificationis, sed ad penam eter-
ne damnationis tota deuenisset. quod sapientie diuine
sueque potentie et bonitati neque decens neque rationabi-
le est ascribere Deus quippe et natura nichil faciunt
frustra. Hinc ortum habuit illa exclamatio proph-
etica. Nunquid eni uane constituisi omnes filios hominum
dans intelligi quod nequaquam. Notetur tamen pro his
que dicat sequens consideratio

Consideratio nona quod in statu innocentie fuissent
animales passiones honeste et bone, ubi etiam osten-
ditur quoniam sunt bone quando non in statu culpe

Assiones animales per statu nature institute fu-
issent pulcherrime. Maius ratio est, quia nulla
peruenisset iudicium rationis, sed ad obsequium et
nutum eius vel surrexisset, vel deuisisset Sic in christo neque
dolorum neque concupiscentiam, neque desiderium, neque
spem, aut metum inuenire erat, aut aliam passionis cuius-
cunque similitudinem nisi subsequenter ad imperium et di-
ctamen rationis. Porro quilibet homo quanto amplius
perfecerit in uirtutibus moralibus atque gratuitis, tan-
to reformabitur ordo iste in eo ut passiones non preue-
niant aut obzuant iudicium rationis sed potius ad eius ius-

Nonē moderentur. Hinc ortū est diuīnū illud aristote-
lis verbū q̄ in virtuoso oīa cōsonāt rationi. Si ta-
men in homībus est iuenire talē prius q̄ corp⁹ mor-
tale hoc ⁊ corruptibile inducēt incorruptibilitatem
⁊ immortalitatē ⁊ absorpta fuerit mors in victoria
Sic fortassis eleuare naturā hūanā voluerunt ipsi
stoici dum dixerūt q̄ virtutes sunt impassibilitates
non vtiq̄ q̄ virtuosī nichil sentirent aut paterentur
alioq̄n lapidibus essēt pares. sed qz passionem q̄libet
p̄uenit virtuosus. nec surripit aliqua velut effre-
nis atq̄ tirānisans rōnem Sed status talis vt eque
faciliter acq̄rere q̄ pulchre et cito describitur. Epi-
curei autem qz naturā hūanā in bestialē deterq̄bāt
nec aliqd porro melius aut diuīnū ponebāt in bo-
nis. dixerunt consequēter passiones oēs esse pulcras
⁊ optimas. Ita enim de bestiis tā diximus. Et etrus
aristoteles quasi mediū inter p̄gens negauit passio-
nes oēs bonas eē. qz multe p̄ueniūt ⁊ impediūt rā-
tionē. Negauit nichilominus omēs iudicantes esse
malas et turpes. eas videlz que ratione regetur
Puto q̄ ex istis facile est elicere regulam ḡnalem
de morali bonitate vel malicia passionū. Quā enim
passiones regi debent rōne nec regūtur. ille tūc ius-
dicande sunt aut criminaliter aut ventiler mala
Hā sensualitas ī homīe p̄cipiat de voluntate in hoc
q̄ ordinata est audire rōnem quā dū renuit audire
peccat et turpis est. Bruta vō nullā hoc mō h̄nt cū
rōne colligātia. nec ordinata est eorū brutalitas ob-
tēpare rōni cōiūcte quā nō h̄nt. ¶ Sed oritur dif-
ficultas de pueris ⁊ fatuis nō h̄ntibus vsum rōnis
primitus institute. Inim sūt sui motus illi passiona-
les turpes non h̄ntiles modū speciē vel ordinē quas
lē hūane nature postulasset integritas ita vt verū sit

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
suxta hanc considerationē. q̄ nemo vltus est s̄i pec-
cato super terrā. etiā infans vnius diei Solus crist⁹
post peccatū primī hoīs. sicut habuit inocētiā origi-
nalē. sic ī solo regno aīe sue p̄uata est iugiter ab in-
stāri cōceptiōis sue talis obediētia sensualitatis ad
rōnē. qualē p̄maria nature institutio ī hoīe planta-
uerat. Et talē neq; in x̄gine maria/ neq; in iohanne
baptista dū infantes essent iuenire erat. Quis hec
destitutio nature nequa q̄ iputaret tunc rōni ad cul-
pā actualē ⁊ mortalem. vel ventalem apud eos sicut
nec apud nos dū infantes sumus. ⁊ dum non habet
ratio liberū vsum suū absq; omni precedenti cul-
pa actualiter nostra. Secus vbi culpa nostra in cau-
sa est. Nichilominus essent hic attendenda multa
circa conditionē status innocentie et circa liberum
dominium quod habuisset ratio pro omni tempore
supra sēsualitatē tā ī pueritia q̄ in senio tā motib⁹
potētiā ⁊ naturalib⁹ culusmodi sūt nutritiua vegeta-
tiua ⁊ generatiua. q̄ sensitiua ⁊ sicut sūt ymaginati-
ua ⁊ fantastica. ⁊ exteriores q̄nq; potētie de quib⁹
non est hic dicendū p̄ singula sicut nec quale dñum
in istis comprehensores fuerint habituri

Consideratō decia deduplici origie passionū aīa-
lis. q̄ scz ē exterī⁹ sēsibile ⁊ interior ratio vel spirit⁹

Passionū animalium. generalis origo duplex ī-
uenitur. Proueniunt enim frequēter ex sensib⁹
bilibus exterioribus agentibus in ipsos sensus. vt
visum. auditum. gustum tactum. ⁊ olfactum. ⁊ hic
modus in homīe est velut ab inferiori. Proueniūt
nichilominus velut a supiori dū spiritus rationalis
actuatus hac vel illa cognitione ex consequenti
volitione vel nolitione impat mēbris inferioribus
mouens ea quēadmodū x̄ps horribilē mortis ap-

prehensionē imisit a rōne in sensualitatē. Talis est
colligatio cōiungit portionē sensuālē ad portionem
rōnālē. sic q̄ vicissim actus vnus redūdat in alterā
Quāuis in non virtuosis tractus sensualitatis sit
fortior: et ita fortior q̄ nō est ī ptate rōnis nō tangit
irruentibus primis passionum motibus licet sub ea
sit ille appetitus et dñetur eius taliter q̄ neq̄t ab in-
uita rōne consensū extorq̄re. Secus in pfecte virtuo-
sis. secus ī beatis. secus ī xpō. secus p̄terea in statu
primario. de quo p̄babile est sentire q̄ nūq̄ nisi de
sup impante rōe potuisset q̄cūq̄ sensibile forinse-
cus agere ī sensus. Alloq̄n vix haberi potest exitus
q̄n necesse sit cōcedere deceptiōes et errores potuis-
se contingere p̄ illo statu. et passiones de necessitate
p̄uenisse rōez. Expediūt autē se leuiter q̄ sentiunt vt
dixim⁹ sane modo nūc apud naturā destitutā con-
trario. q̄n necesse est vt om̄is nostra cognitio īcipiat
a sensu deorsum. Tūc autē de sursum semp̄ descēdit
¶ Consideratio vndecima concordans stoicos cū
paripatheticis in positione passionum in spiritu inte-
riori rationali:

Passiones suas suo modo dicēdus est hēre
spūs noster rationalis: sicut et ratio seu vo-
luntas. p̄supponēda sunt hīc oīa q̄ de
distinctione spiritus et rationis et sensualitatis tra-
diderunt doctores sacri non discrepantes in hoc a-
p̄lis eleuatis. de quibus in alio loco tractauim⁹ oī
scientiam de theologia mystica vtraq̄ declarat tam
speculatiue q̄ practice conati sumus. Et q̄tum pat̄-
tur presens breuitas dicimus iuxta iam notata q̄ si-
cut ad cognitionem sensualem natus est sequi quis-
dam motus ad prosecutionem vel fugandum appre-
henditur aliquid vel tanq̄ conuēiens vel disconuē-
iens.

mens. Sic suo modo nata est sequi quedam affectio longe tamen purior ad cognitionem spiritus in lumine pure intelligētie a fantasmatibus denudate dum se ad lumen eternū desup convertit quasi ad speculū quoddā eternitatis et ad mōtes eternos a quib⁹ mirabiliter illuminat deus voluntas similiter dū insequitur cognitionē rationes quasi mediā inter lūmē spūs cognitionē sēsus habet in se motus passionales suo modo q̄ tamē nō alterant per se et immediate corpus q̄ nec sūt organo mediāte corporeo quēadmodū passionēs sēsuales oriuntur quarū affectus variū sunt in corpore ut ad leticiam sequitur dilatatio cordis. ad tristiciam cōstructio ad irā supercalesfactio. ad timorē frigesctō. et ita de reliquis. Unde cor in gaudio paulatim dilatatur et maxime ad interiora ppter quod moueri dī a medicis versus pectus. In tristicia vero paulatim econtra scilicet ad interiora et maxime versus deorsum. In ira vero subito versus pectus. In timore vero inouetur ad oppositū subito. In v̄ecundia subito ad vtrūq̄ in angustia vero paulatim. Et ita non ponunt medici et nisi sex passiōes iuxta sex modos alterādi cor ipsum. Et aduertat aut studiosus diligenter hanc de passionibus distinctionē. quoniam multavides inter sapientes varietas. de modo ponendi vel negandi passionēs nisi concordaret eos ista consideratio siue distinctio. q̄d soluerunt stoici passionēs non cadere in sapientē putat prosper improbat ex sacris litteris. Aristoteles similiter eis per rationes ab experientia sumptas contradicit. S; intelligamus quid in re sentiunt et eos statim cōuenire videbimus. Concedunt stoici gaudium sapienti. leticiā tollunt tanq̄ vanū aliquod et iudicij nec seuerum. Concedunt et

sapientiam amorem virtutum et odium viciozorum et spem
bonam et fugam vel horrorem inhonestatis. Alioquin nul-
lum in sapiente plus quam in lapide virtutis locum lin-
quunt. Negant tamen in sapiente timorem/ misericor-
diam dilectionem/ iram/ tanquam egritudines et morbos
animi pestiferos sicut nominat cicero in de tuscula-
nis. Sic sentire visus est boetius dum has quattuor
passiones abiciendas in inquisitione virtutis me-
trice iubet. Tu quoque si vis lumine claro cernere ve-
rum tramite recto carpere callem. gaudia pelle. pel-
le timorem. nec dolor assit. Spemque fugato. nubila
mens est vincitque frenis. hec ubi regnant. Quis ta-
men existimaverit boetium vel alterum sapientem
negavisse quam plures et variis sint animarum nostrarum
ad virtutes et ad vicia spirituales affectus. ecce quod dif-
ferentia negationis et concessionis passionum inter phi-
losophos magis ex nomine quam ex re pendere videtur.
Cum vero sit consideratio nostra quod passiones suas
suo modo dicendus est habere spiritus rationalis. Si-
militer et ratio seu voluntas proportionabiliter ad ap-
petitum sensitivum differenter tamen

Consideratio duodecima quomodo nomina pas-
sionum sensus transferuntur ad passiones mentis et
spiritus. et de differentia earum

Passiones spirituales magis attendende sunt ani-
me ad devotionem vocate quam sensuales ut illas
adipsi et etiam fin eas affici mereatur. Si enim
devotio est sicut est elevatio mentis in deum per pl-
um et humilem affectum utique iam affectus ille non
est intelligendus esse solum sensualis que frequen-
ter non est in nostra potestate nec respicit iustum ut
iustum est. nec est solius voluntatis insequentis cogni-
tionem. portionis inferioris ipsius rationis aspicien-

his fantasma licet absq; fantasmate non sit quoniam
hoc nondum est perfectorum qui p consuetudine
exercitationis habent sensus spirituales insitos in
apice superioris portionis ipi⁹ ronis. quia posito le-
gibus eternis innititur in lumine pure intelligentie
impermixte loco et tempori. Et qm noim grandis
est sepe penuria quoq; nichilomin⁹ institutio libera e
Transferam⁹ deiceps nota passionu aialiu de qb⁹
phi tractauerut ad affectiones hmoi spuales qles
h3 aia du cotemplas deu amat ipsum vt totu amabi-
lem. pcupiscit ipm vt totu desiderabile frui⁹ z deta-
tur z delectat i eovt i toto bono vtriusq; iam adepti
Odit xpo quicqd ab hoc toto amabili. toto deside-
rabili toto delectabili separare pot. Hic illud sibi ve-
hemētissimu odiu ad pctā. horroz z abomiatō z fu-
ga z detestatio si videantē istare. dolor aut acerbissi-
mus z inquietudo molestia si forsā affuerit hic pterea
spes ingēs dū pñderat magnificētissimā z munificē-
tissimā dei liberalitatē repromittere eēna audacia
pursus magnanimus in aggrediēdo grandia ppter
deum zelus quoq; diuini cultus et honoris Despera-
tio autē in viribus propriis vel de viribus propriis
vt ex consideratione tantoꝝ discriminum z diuinoꝝ
iudiciorum inscrutabiliū metus ingens. Ecce
habemus in spiritu passionēs vndecim principales
amorem / concupiscētiā / delectationem / odium /
fugā / tristitiā / spem / desperationem / audaciam / me-
tum / iram / vel zelum. Et vt ad vnu dicamus et diffe-
rentiam propriam assignemus passionēs aīales vt
tales sunt versantur circa rationem cōmodi vel in
commodi. Spirituales vero ad rationem solius iu-
sti vel iniusti respiciunt

Consideratio tercia decia in qua p figurā osten-

ditur quomodo passionēs causate ex consideratio
ne diuinorum iudiciorum sint iugiter contemplande

Passiones spirituales habentes origines ex
consideratione pura et lucida iudiciorum diuino
rum quo ad bonos et reprobos habendesunt
iugiter apud deuotos tanquam centrum aliquod vel cardo
vel axis syderis immobile interuolubiles alias qua
lescunque et vnde cunctis surrexerint passionēs. Puto quod
passiones huiusmodi spirituales habuerat qui dixit.
Domine ante te omne desiderium meum. Et rursus
Oculi mei semper ad dominum. Pro cuius intellectus pla
ceat vili manu ductione grossa figurati. Constituamus
naui in medio mari ordinemus eam et arma
memus tam hominibus quam instrumentis omnibus
requisitis sit in medio navis malus erectus portans
velum expansum ad ventorum susceptionem sit in summitate
mali rector navis ita collatus quod possit quaque et sursum
et deorsum. dextrorsum et sinistrorsum. ante et re
tro prospicere sibi de omnibus ita ut neque fluctuose elan
tiones maris neque caligantes nebulose. neque vnda
rum aspersiones. neque extensiones. neque destitutiones
veli pro varietate ventorum. neque concursus et occur
sus nautarum seu remigantium seu navium regentium
valeat obstare quominus inspiciat omnia que videnda
decreuerit. Talis rector et si feratur nunc hac nunc
illac per hanc navim. si circumsonantes etiam varias
mutationes predictas perpeti compellat / nichilominus
liberum semper habet prospectum ad immobilem ce
li plagam quam paulum notiamus. Detorquet insuper oculos
et si dum placuerit per omnem circumquaque infimam
regionem. Existima tale debere esse spiritum in navicula
corporis qualis tibi descriptus est rector navis. As
cendat ipse oportet arcem seu speculam synderidis

quā appellauit mystice pphā. montem bñmnt pat̃
lus celum tertū iohannes esse in spiritu prospiciat
ex illa specula tanq̃ ex summitate mali stabilē celi
axem q̃ deus est. q̃ iēs stabilis manēs dat cūcta mo
ueri vidēbis q̃ spūs iste poterit annotare vētos pas
sionū variarū tanq̃ ex duodecim pub⁹ & plagis du
centiū originē. A deo a bono angelo. a malo. a ce
lo. ab inata p̃plexione. ab actione. quaktatū p̃sa
rum. ab actione. qualitātū secundarum. ab ymagia
tū a virtute. a spū. a rōne. ab habitib⁹ acq̃sitis vel
innatis. Tandē a varia p̃binatione seu cōfigurati
one causarū predictarum. sup quibus oībus consi
derandū aliquid estimamus per singula

Cōsideratio quartadecima q̃ passiones spūales
causantur a deo mediate et immediate

Distiones spūales originari a deo tā me
diate q̃ imediate fatēdū est. Si oīs sapi
entia a dño deo est. & sapia dñi a sapore s̃m
nomē suū. Si p̃terea gratiā ṽtutes & dona ifundi
per naturaliter a deo nemo fidelis ābigit. Si rur⁹
virt⁹ sacramētōz attingit saltem ministrāliter ī spī
ritū. Si deniq; multi sint tract⁹ dei amorosi quales
orabat aīa sc̃ta ī canticis Trahe me inquit post te
eurremus ī odorē vnguētōz t̃noz. Et hec oīa atq;
similia cū sint passiones ipsi⁹ spūs vel causant eas
q̃d sup̃est nisi vt fateamur deus agere passiones ī
sp̃m vsq; a deo q̃ iubilet & exultet spūs ī deo salu
tari suo. Ampli⁹ si naturā q̃nq; sēnsū spūaliū p̃spī
cīm⁹ si suā h̃nt similitudinē ad sensus corporales ī
uenimus q̃ deus est ipsi auditui spūali armonia so
norissima & ipsi visui lux splendissima & ipsi gustui sa
por dulcissim⁹ & ipsi olfactui odor suauissim⁹ et ipsi
tactui amplexus locundissim⁹ Porro semel locut⁹

est deus p scripturā suā sacram q̄ quibz & idipsum nō
repetat sen p p singulos vt dicit iob: repetit tamen
aperiendo sensus vt intelligant huiusmodi scriptu-
re. Repetit quoqz induēdo mentē x̄iute ex alto Re-
pent inclinando, inspirando: alliciendo, illuminan-
do, stabiliendo vt nō solum intelligantur sed imple-
antur & amētur. Puto sic affici postulabat q̄ dixit &
Concupiuit aīa me de ius. tu, in omni tempore cū
ius rationē vnā reddit. Quia testimonia inq̄ tua
meditatio mea est et consilium meū iustificationes
tue. Bonū certe securūqz consilium. iustificationes
dñi quas scriptura sacra tradit qđ cōsiliū qui de-
serit volens inuiri pprie vel aliene prudētie hūane /
volēs p̄terea seq̄ desideria cordis tui & ire i adinuē-
tibus suis vt tādē & fallat iter tot varietates affectu-
um videlz oriētū necesse est put infra docebitur
¶ Consideratio q̄ntadecia q̄ passiōes spūales q̄
qz causant a bono angelo & de modo causandi

Dissidēs ab angelo dei bono frequēter im-
mitti credēdū ē. Nolo q̄sqz expectet vt nūc
ptractem⁹ studiose mōs q̄b⁹ angelic⁹ spi-
ritus copulari pōt ad hūanū illustrādo ipm afficiē-
do, monendo & docēdo. P̄scrutatōe q̄ppe con-
q̄silio fit a doctorib⁹ scribētibus sup s̄m sentētiarū
Fatemur itaqz q̄ angelus nō illabit in spm nrm qm̄
hoc ipm solus dei ppriū ē q̄ ita spm nrm sol⁹ pōt
dñantur possidere fortit atqz suauiter vt sepe motōi
atqz viuicationi spūs noster obediat vltra, & sic vl-
tro tñ vt nō hēat phas obniti & hūc ingressum dei
dñitū noīam⁹ illapsū Sūt nichilomin⁹ alii modi
q̄b⁹ angel⁹ bon⁹ agit in spm nrm, vn⁹ est p applica-
tionē immediatā sue substantie & virtutis ad spm. Non
qdē naturalis ordie p statu pñtis misie s; dispēsati

one supnaturali. Facta aut applicat de tali cu age
lus sit substantia luscissia & tuosissima ac benignissima
qs negauerit qui alliciat & quodammodo trahat spiritus
nfr ab hmoi luminosa & benigna et suauis olenti & tute
sanq si ferrum trahat a magnete vel appetitus ab
oblecto placidissimo & convenientissimo moueatur
presertim si fuerit sps noster purus castus. Integer
et sanus sine discrasia febuli corruptiois viciose. sn
interpositione sordidarum cogitationum cu desideris
gurgibus & fedis. Porro sicut ymaginati sunt phan
ses q actoes celi corpori p omne orbem stellarum et
planetarum et per omnia zodiaci signa formant cor
pus humanum influentes et imprimunt in ipsum
coathenatione quadam indissolubili. Proportio
nali similitudine dicere possumus q ex dispensatio
ne dei gratuita quolibet celestis hierarchia a sum
mo usq deorsum per oem iunctura spirituali influ
ere habet in humanum ipm quilibet angelus suo modo
mediate vel immediate Sic seraphim inflamat. chern
bin illustrat. throni stabiliunt. Et hoc secundum tres
vires a se affectiuas: s. intellectiuam & executiuam. Et
secundum tres eius portiones superiorem: inferio
rem. et infimam sensuales. Et appropiatius prima
hierarchia mouere de portiones superiorem anie q
respicit prima principia. secunda portione inferio
rem que respicit conclusiones generales. Et tertia
portione sensualis que ad singularia magis dilabia
tur. Quis qs preterea studiose recogitauerit ea que
tangere superficialiter intedimus de causis natura
libus passionum animalium p quas disponit vel indi
spontur sps ad passiones spirituales. aduertat q
tum dominum habeat bonus angelus ad inducen
dam saltem dispositiue hos vel illos spuales affectus.

disponendo vel immutando sensus corpales tã inã
teriores q̃ exteriores qui sunt organice potentie et
hocvarius modis et pene infinitis iuxta variationẽ
applicationũ multipliciũ huius vel illius cause cor
poralis. Verũ de his nõ est hic dicẽdũ p singula.

Consideratio sextadecima quõmalus angelus
causat passiones sp̃iales deo pmittente.

Diffusiones sp̃iales pturbant crebro ab immisĩĩ
Donibus p angelos malos factis possunt quidã
angeli mali q̃tum dei providentia per miserit age
re similia multa ad angelos bonos tam ob subtili
tatem viĩorẽq̃ substantie sue q̃ ob perspicuitatem
naturalis ingenii. q̃ propter experientiaq̃ diutur
nitatem nunc in naturalibus actionibus sursum et
deorsum in celo et in terra. Hunc operationibusmã
raculosis angelorum et omĩĩ sp̃iectum beatorum
q̃uis errent frequenter: Execrat eos malicia amẽz
superbia furiens sine lege et ordine lĩuor insaniens
Execrat eos iustum dei iudiciũ illudẽs eis et peruer
sissimos eorum cognatus aduersuslectos suos con
uertat in vsum sue bonitatis. Trãssfigurat se ange
lũ sathane iãgelũ lucis. sicut tradit aplũs qđ fieri
sic potest vno modo intelligi vt ipse malus celet in
natam maliciã et horribiles affectus suos fingẽ
do se placitum pulchrum et benignũ ad exemplar
bonorum angelorum. Imitando preterea doctri
nas et obseruationes eorũdem beatorũ sp̃iectũ in
amore caritatis et virtutum tam vt seducant facili
us q̃ venerentur et colantur sicut deus. Nam pro
pter quid aliud inuenim⁹ supstitiõib⁹ magicis fieri
thurificatiões et oratiões deuotas et ieiunia petĩe
quoq̃ fieri ministeria p pueros innocentes nisi vt
efficacius fallat et colatur sicut deus. Deniq̃ quan

tas habeant efficacias ad immutationes corporis
actiones iste malignorum spirituum. scriptura sacra
docet de magia pharaonis et alibi et ratio certa de
ducit preconcesso quod demones aliqui sint aduersus
quos nobis est colluctatio. sicut tradit apostolus.
Et id ipsum et sancti patres multis supra numerum
argumentis experti sunt

Consideratio becialeptia quomodo passiones spi
rituales a celo dispositiue causantur et a qualitatibus
secundis celesti influxu et primarum actione qualitatium causantur

Distinctiones spirituales imitantur a celo media
te tantum et solummodo dispositiue similiter a qualita
tibus secundis consequentibus celestes influxus
et primarum qualitatium actiones. longus esset hic ser
mo de tractione astrologorum quod celestes actio
nes in corpus humanum secundum varietatem signorum
et planetarum esse aspectuum ut quod saturnus inducit ad
tristitiam. Iupiter ad letitiam. Mars ad iram Sol ad
audaciam. Venus ad concupiscentiam et ita de reliquis
Unde venit distinctio illa. quod planetarum alius est be
nivolus. alius malivolus. quibus hoc non sit accipien
dum de malicia quam sit innata planetis. Inducit enim
quod de se est ad bonum sed in hominibus abusus est qui
bone nature inclinationes deducunt in malum. Pos
tulerat etiam rememorari quo pacto celestes influ
sus varias imprimunt et miras tam in lapidibus quam in
herbis et metallis proprietates sicut in magnete per
spicue cernimus. Sicut preterea dicunt rerum huius
modi curiosi. quod lapis talis portatus vel inspectus
dat audaciam. alius letitiam alius amorem. Nec antequam
omnia quod habent veritatis nichil aliud probat quoniam
stram considerationem quoniam acceptiones huiusmo
di sunt non immediate in spiritum rationalem sed in cor

pus ad cuius alterationem hanc vel illam non par-
rum inclinatur spiritus ad hunc affectum spirituale vel ad il-
lum in se produci quod admodum memoratur helixus e-
notasse saltim dum prophetie spiritum in se vellet excitare
Quod autem demones dicuntur per aliquos huiusmodi virtu-
tes allici vel eici vel compelli alteri est speculatio
nec vocatur autem aliquid virtutes homini virtutes occultas
sicut antequam. Illi virtutes a tota specie vel quod in se
quantur formam specificam dei. sicut natura specifica
caliditatis est calefacere. Ita natura specifica ma-
gnetis est sic movere ferrum. Natura specifica stru-
ctionis digerere ferrum. Et ita de reliquis effecti-
bus quos non dicunt fieri ex concursu vel actione
qualitatum primarum vel ex combinatione earum seu
configuratione quod admodum fuit intentio quorum-
dam ad hec principia generalia qualescunque effectus
inferiores reducere qui vel non possunt vel difficilis-
sime possunt in assignatione tot varietatum in effecti-
bus semet evolvere. Invenimus preterea quosdam
philosophorum opinatos esse sicut ex articulis parisiensi con-
dennatis patet elicitur quod celestes intelligentie que
stant celum secundum eos taliter agebant in spiritum
qualiter celum agit in corpus ita ut spiritus se ha-
beret solum passive ad omnem scientiam cognitionem
vel affectionem. Et nil agebat sed agebatur tanquam
si obiectum lucidum agat ymaginem sui in speculum obie-
ctum vel tanquam pictor aut scriptor se agat in tabulam put-
etiam boetius in suo de consolacione metro memorat Dixe-
runt rursum aliquid quod hec actio intelligentiarum fit libere in se
nunc ad hoc cognoscendum sic ad illud Illi nascitur neces-
sitate id fieri predebant quod ponebant tamen quod dispositio spiri-
tus putat abstrahi magis aut minus a carnalibus vir-
gulis et carcere ceco corporis suavit plurimum vel ipse

ostendit radiosos hos influxus. Sic saluat magicam natu-
ralem. sic prophetica illustratōez et ita de plurimis.
Sic ymaginati sunt anicēna. algazel alkindus et non
nulli doctorum christianorum ponentes illustrari quod querunt.
et hoc posuerunt aliquid fieri per liberam conversionem spiritus
in duplicem faciem suam nunc ad superiora nunc ad inferiora.
Aristoteles. Non nullas posuit nisi ab infimis fieri cog-
nitionem vel affectiōez originatus et immediate quā
insecuti sunt omnes doctores catholici dum loquuntur
de statu nature destitute nec eleuate per raptum aut
illustratiōes miraculosas sicut dicit petrus quod non hu-
mana voluntate allata est aliquā prophetia. Raptus
autem extasis apud deuotos tunc ideo dicitur fieri
dum illustratur spiritus immediate de sursum quia per
ter naturalem cursum vite presentis hoc euenit.

Consideratio decima octaua de passionibus carnis
ab innata complexione et earum origine
Passiones spirituales innascuntur plurimam vel im-
pediuntur ab innata complexione corporali.
Auctoris autem plato quod anime insequuntur corpora
non quidem naturale necessitate sed ad spiritum liberum
fiat aspectus et quadam inclinatione per corpus ip-
sum subministrat anime tanquam instrumentum. Con-
stat enim quod ad instrumentorum varietatem consurgit in
operationibus facilitas maior vel difficultas vide-
mus itaque circa mechanicas artes quod faber aliter o-
peratur cum instrumento quadrato aliter cum acuto
aliter cum ebeto. Sic et scriptor vel pictor sic erit suo
modo de varia complexione membrorum et de his
quod membris ipsis subfuerit ut sunt spiritus corporei tam radi-
cales quam fluentes ut est preterea sanguis qui est co-
munis materia tam membrorum quam huiusmodi spirituum
Circum quod oportet attendere iuxta traditionem me-

Alcor. q̄ sanguis subtilis et clarus in substantia tem-
patus vero in qualitatibus disponit ad gaudiū ma-
ius vel minus secundum q̄ritatem talis sanguinis
qui generat spiritus splendidos aut tempatos. Sā-
guis autem clarus et subtilis et calidus a domino
qualis est sanguis corporū in quibus calor rubeus
dominatur disponit ad velocissimam tram cum sit
velocis inflammationis et motus. sed ira hec modicu
est durabilis cum omne subtile et tenue faciliter re-
soluatur. Si vero sanguis fuerit subtilis et clarus
sed frigidus qualis est corporibus in quibus aquo-
sitas naturalis fleumatis dominatur inclinatur ad tri-
stem et pusillanimitatem que a quibusdam voca-
tur cordis debilitas. Et hoc est q̄ spiritus a tali san-
guine generatus est modicus frigiditate impediē-
te suam generationem. Est etiam grauis et parum
inflammabilis propter frigiditatem et humiditatem
Ideo superest vt sit ineptus calefacere cordi et ab
exteriori moueri. p̄pterea neq̄ ad irā neq̄ ad gau-
dium neq̄ ad audaciam potest inclinari. Sanguis
aut grossus et calidus si fuerit niger aut tenebrosus
et inequalis grossiciei qui turbidus appellatur qua-
lis est sanguis corporum in quibus calor appropin-
quans fini adustionis dominatur. disponit ad tristitiam
propter tenebrositatem spirituum. et ad iram
propter caliditatem ipsorum. disponit insuper ad p̄-
tinaciam vel fixam iram propter eorum spissitudi-
nem vel grossiciem Dilatae enim tarde nimis for-
ma eis impressa et a corpore dissoluuntur. Si vero san-
guis fuerit grossus et calidus non tamen turbidus
qualis inuenitur in corporibus habentibus cor tem-
peratū et epar notabiliter calidum atq̄ siccus s̄ lō-
ge amplius siccum. et vtentibus dieta mediocri vel

In corporibus temperatis quorum sanguis fortis ex
ercitio calefactus et inspissatus modum cepit adurere
et denigrari. nondum disponit ad tristitiam sed ad co
stantem audaciam quam quidam vocant fortitudinem
cordis disponit quoque ad mediocritatem quam leticia
frangit eam cum ad leticiam sint magis proni quam ad
tristitiam. Sed si ex vehemenssimis causis ita for
tis excites in talibus tarde sedatur propter grossiciem
seu spissitudinem predictorum: Sanguis autem grossus et
frigidus non tamen turbidus qualis est in corporibus
eorum temperatis et epar siccus et frigidus temperatio
magis siccum quam frigidum continentibus dicta generatio de
se mediocritatis sanguinis reddit hominem mediocrem in
omnibus accidentibus animum non magis sit prius
ad hoc quam ad illud. Sed in se differt ab his quorum san
guis est temperatus quoniam ex dispositione sui sangui
nis est solidus siue constans in inchoatis propter gros
siciem spirituum suorum. Si vero sanguis sit grossus
et frigidus et turbidus. sicut in hominibus epar equal
iter frigidum et siccum temperato vel amplius frigidum
continentibus his qui generant humorem sanguinem dispos
nit ad celerem et permanentem tristitiam et ad lentam
vel tardam iram. Sed si excitetur ira ex forti causa ni
hilum perseverat et inclinatur ad odium vel rancorem. For
titudo tamen ire istorum minor est quam in habentibus gros
sum et turbidum atque calidum sanguinem Sed maior quam in
hominibus ipsum subtile propter quod odium naturaliter in
veteratur in istis. Ecce quod secundum ista et similia sumunt
medici signa complexionum et attribuunt alias co
ditiones sanguineis. alias colericis. alias flegmaticis.
alias melancolicis.

Consideratio. xix. In qua ostenditur exemplum grossum passionem
aliquam spirituales dispositione carni ex actione priorum qualitatibus

Diffidēs. spūales solent, imitari mediate
in et dispoſitione p actionē priā qualitātū
Subſequitur hec cōſideratio ad declaratiō
nē pcedētis. Hāc varia diſpoſitio ſanguis atq; ſpiri
ritum cauſat pū cipaliter a multiplici actiōe quali
tātū priā. Sumamus aut p manuſcriptione declar
atiua pdictorū exēplū qd i ebriis quotidie cōſpicim
us. Coſtat enī aliquos prius q̄ vino ſe repleuerint
tēperatos eē et ſedatos i paſſionib⁹ ſuis et affectionib⁹
bus q̄ poſt vinū abūdāter ſup̄ſū trahitur. hi ad irā
vehementē. hi ad triſtitiā melēcolicā. hi ad leticiā
effuſā hi ad ſpē. hi ad timorē. hi ad audaciam. hi ad
odiū et indignationē. hi ad bēignitatē et amicitia Cur
aut fit hec tāta varietas nimirū qz variat accidens
talis diſpoſitio ſanguis et hūorū atq; ſpiritus ex ac
tiōe vini et qualitātū ſuarū. Quo circa facile ē ppēde
re q̄tū op̄e hec vel illa cōplexio fixa quodā mō et p
manēs ſi i accidentali et tranſiente diſpoſitiōe. corpis diſ
ſimilis tā q̄ ſubita et potēs opatio ſubſequat̄ a deo
qdē vt ſi videris ebriū prius ſobriū fere dicere poſ
ſis hic vtiq; ſi ē ille. Deniq; q̄tū p̄ſit i morali nego
cio cognoscere talū paſſionū tales origiēſtā apud
ſe q̄ apud alios vel corrigēdos vel docēdos non
op̄erōſū eſt aduertere. cū nō eadē videant̄ ebriū et
ſobriū ſecundum philoſophū. aliterq; proinde ſint
ad deuotionem et virtutem inducēdi ſic vel ſic aſ
fectati. Quod vtiq; vidit ſapiens mulier abigail q̄
nabal non niſi poſt vinum digeſtum cōmonuit hoc
inſuper lucidiſſime tradidit optimus moralis artis
ſex gregorius. in ſuo paſtorali

Conſideratio vicesima de paſſio
nibus ab ymaginatione cauſatis
et earū effectibus

Passiones oēs p ymaginatiuā virtutē solite
sūt vel intēdi notabiliter vel minui. Et hic
inferem⁹ de reliqs originibus ipa passio
nū. Itaqz quātā vī hz virtus ymaginatiua tradunt
phāntes et medici p experientie librū edocti: dicūt et
ipam hē virtutē regitiuā et imutatiuā totius corpis
Advt facili⁹ innotescat supponamus pzo cum phō
q species seu forma rei vel ei⁹ fāasma seu ymago
habet vim alterādi pportionabiliter sicut habz res
culus ē ymago. quēadmodum spēs ignis habz vim
calefaciēdi spēs nūis infrigidandi. non tñ in equa
li gradu ad rem ipsam. Supponam⁹ pterea q spūs
ritus aīmalis delatiu⁹ est formarū seu specierum. si
cut aer recipit spēs coloris vel aliorum sensibilium
Et he spēs licet non sint sensibiles impressiones in
corporib⁹ dispositis sicut spēs coloris causant yma
ginem in speculo. sic ymaginatio turpis figure reci
pitur in spiritibus et facit et defertur in deciso seme
ne tempore talis ymaginationis spēs ethyopis assi
mulationem inducit ad ethiopem. Hec autem dela
tio forme ymaginarie potest fieri dupliciter: Uno
modo q ipsam et forma moueatur et deferat⁹ ad mo
tum sui subiecti. sicut si sal liquefiat in aqua defers
tur et expāditur per aquam. Alio modo fit hec dif
fusio p radicationem ipsius forme ymaginate: que
habet vim sui ipsius diffusiuā. et causat omnē aliarū
specierum ex se ipsa sicut lux causat lumē quod cau
satum potest producere et aliud lumen. Suppona
mus insuper q delatio talium formarū p spūs pōt
puenire vsqz ad sensus exteriores: quo casu fiet in
sensibus exteriorib⁹ talis sensatio: suo modo quas
lis fieret si ab intrinsecis obiectis moueretur hanc
causam reddūt aliqui cur dormiētes exercēt opera

quoniam vigilantissimi. Cur etiam maniaci et alii melancholici credunt ea videre vel sentire extrinsecus quod non nisi intrinsecus certum est fieri. Hinc evenit ut dum homo est in tenebris et timet putat se quoniam videre ymagines terribiles vel audire sonos horredos. quemadmodum melancholici etiam in pleno die et locis lucidis patiuntur talia propter tenebrositatem spirituum quos horret quodammodo ipsa anima vel virtus ymaginativa. Et hinc semper tristes incedunt quia causam tristitie sue secum fecerunt. Hec est ratio cur alii timeant non timenda. cur in suspensiones mirabiles et falsissimas cadant ita ut credant se aliquando queri ad mortem vel incarcerationem vel spoliationem et inde fugiunt nemine persequente trepidantes timore ubi non est timor. Cognovi tale tempore meo quod ingeniosissimus erat et peritus valde in medicina qui tandem fugit in nemora occulta nec ultra comparuit. Sic alii quos estimabat se gallum et more galli cantabat. Alius murilegum et sub lectis mures querebat. alii ymaginans se habere cornua in fronte verecundabatur quotiens ensuque videbat se inspicere et fronte tegebat. Alius ymaginans se notari de infectione lepre vel de morbo caduco omnes hominum fugiebat et trepidabat aspectus et sermones. alius ymaginans se habere pedes ferreos calcabat validissime super terram. alius ambulare non audebat fantasias pedes suos esse vitreos. Sic saluati expositores alii quod nabugodonosor concedebat fenum sicut bos et cum feris habitabat quia se3 boues se esse fantasabatur. Sic asserunt medici quod imaginatio facit casum et mortem indacit. Et hanc virtutem usque ad hoc eleuare voluerunt alii ut per illam mirabiles ipse illi oes fierent in elementis et in rebus extrinsecis. ut quod ad imaginationem alicuius sicut refert auicenna ca.

dat camel⁹. Talia sunt innúmerabilia nā infinite sūt
spēs hūmōi fantasiarū vel melencolarū sūm traditiōes
medicorū quos oratius furores appellat vel isania
deducēs ī hoc oēs hoīes ī aliquo itultos esse. Mille
puellarū inquit puerorū mille furores. 2 in ecclesiasti
co dī. Stultorū infinitis est nūerus. Hec autem con
sideratio docet q̄ saluberrimum est assue fieri vt ani
mus noster a fantasmatibus q̄tū possibile est fieri
se denudet 2 auertat ī exercitatione sua. Quod q̄li
ter fieri habeat tetigimus alibi ī tractatulo de pra
ctica theologie mystice cōsideratione vltia. Rursus
apparet q̄ periculosū sit hoī dimittere se nimis las
bi 2 pfundari ī imagines vel fantasias p̄fertī vicio
sas 2 circa peritura semperq̄ labētia vt sunt bñfis
cia/honores/diuitie. Nam cum generetur habitus
ex actibus frequentatis et habitus causetur. natu
raliter fit vt pondere sue inclinationis se immutent
imaginatiuā virtutē 2 ex consequētī totum hoīem q̄
necessitate quadā trahit hō velut brutum vt quēad
modū sit in illis quos phīs beistiales appellat. Sic
vtiq̄ verū ē q̄ oīs imaginatio pfundata h̄z suam in
sanitā vel ebrietatē 2 quasi demoniacā passionē. sicut
dicit origines. Vedit quoq̄ notabiliter seu puerit
totaliter iudiciū rationis vt patet ī philocapitis pa
rter in ambiciosīs. in auaris. in inuidis in īpatientis
bus in q̄bus verificat̄ illud puerbiū. Furor sit lesus
sepius patiētia. Ita demū puenit vt demisso voca
tuo casu quo venire est introire in domū dei neces
se est. qz nemo sibi assumit hunc honore sed q̄ voca
tur a deo tanq̄ aaron. alii p̄ notatiuū casū. alii per
genitū. alii p̄ accusatiuū. alii per ablatiuū p̄tēpas
ti passionib⁹ q̄rant ascēdere. Addamus ad hec con
cursum multiformē flexum 2 reflexū quē h̄nt ī potē

illis cognitio ipse imagines vel fantasmatum vel spiritus
ad invicem et cum habitibus et passionibus inde sequen-
tibus potentis affectivis. Ita ut non sit dubium quando
mirabilior varietates inde resultet quam sufficeret con-
telligere aliqua ymago talis vel talis fantasma
vel passio sequens. Quod si fuerit concursus ordina-
tus ut in virtuosus nemo dubitaverit quando oria-
tur inde suavissime et mirabilis armonia veluti cy-
tharedorum multorum cytharistarum in citharis
suis quam ipsa inhabitatrix sapientie delectatur audire.
Alioquin resultat horrenda proflus et amarissima tu-
multuatio tanquam moris refrangetis in se et ad cautes
fuctus suos puto non ob aliud dixisse prophetam.
Cor impij tanquam mare frues Denique sicut diximus
de imaginativa virtute ita proportionabiliter suo modo
traducere possumus ad potentias superiores non or-
ganisatas que sunt ratio et spiritus quibus ad actus istarum
potentiarum non sequatur de per se corporis imutatio quod
admodum virtus imaginativa mutat illud. Sit itaque ut
actuata vehementer ipsa ratio rapiat ad se quodam
modo potentiam imaginativam et ab actu suo suspen-
dat eam. Sicut ipse spiritus similiter actuatus rapit
ad se rationes et imaginationem ut nesciat quod huius-
modi est an in corpore vel extra corpus ea que videt in-
telligat. Rursus sit aliquam redundantia superiorum ha-
rum potentiarum in inferiores quemadmodum beatitudo
anime redundat in corpus et dotabit illud.

Consideratio vicesima prima de decacorda psal-
terio cythara spirituali et mystica et de cordis eius

Passiones triplex spirituales rationales et anima-
les reddunt in virtuosus psalterium decacordum
et canticum in citara. Spiritus eius si quidam ad apper-
tione, loquamur psallit ratio cantat sensus cytharizat

Aldeam⁹ in primis de psalterio mistico qđ ad exē
plar cordis sicut et cytharaz ars ipia fabricauit. Ho
minem⁹ ergo corp⁹ seu lignū nři psalterū vī affecti
uā supiorē i qđ tot corde sonabiles extēse sūt quot fi
xitatīs assertōnes. vt qđ de⁹ pater noster est qđ de⁹ i
celis est. qđ de⁹ iustus iudex est. et ita de reliqs qua
si dīgito aliquo studiose meditationis sed ne qđ nī
mis spūs h̄s plectrū discretionis quo rēdit et remittit
cordas sentētiosē veritatis. Rursus corde tales
debito moderamine tenses et percussē reddūt sonos va
rios sūm varietatem passionū. ita vt amor qđ est ge
neralis et radicalis passio stabilitat^r pro tenore p̄por
ro decē relique passiones efficiūt decē sonos alios
p̄cipales De sonis ei lateralib⁹ et appēdictis n̄ ē
nūerus sicut nec de h̄mōi passionibus Cōstitutam⁹
si placet p̄ manu ductione exemplari psalteriū ali
quod decē cordarū et decem ofonīs dñice sententiis
sicut ex decē p̄ceptis iuxta imaginationes augustis
nīvel ex aliis scripture locis fabulari potnerat p̄p̄
nam cordam sumimus ex hoc nomine pater et hec
appellatur paterna adōptio secūdam in hoc no
mine nři. qđ appellat^r fraterna associatio. h̄emus
tertiā cū dñi in celis. hec est dei exaltatio. Habem⁹
alias septem iuxta septē petitiōes qđ sunt diuini no
minis sc̄ificatio. Sc̄ificetur nomē nři. dei dñatio
Adueniat regnū tuū volūtate diuine et h̄siane vni
tatis. fiat voluntas tua sicut in celo et in terra. pp̄ria
deiectio. panē nō. quo. da. nō. hō. debitoꝝ multiplic
catio. dimitte nō. de. nostra. tētationū inuasio. et ne
nos īdu. in tētationē. mali terminū notatio. s; libe
ra nos a malo. p̄cute cordā p̄imā dīgito studiose et
attente meditationis. illa reddet sonum amoris
dei. p̄cute cordā secūdā illā reddet sonū amoris

Primi percutite cordā teretiā illa reddet constantias
audacie percutite cortā quartā illa reddet sonū ze-
li et ire i pphanātes dei nomē pcutite cordā quintā
illa reddet sonū scie spei Porro corda sexta dū tā-
gi sonat delectationē atq; leticieā corda septima
desideriū et psecutionē octava dolorē odii noua u-
gā et horrore decia timorem et de suis viribus fiden-
tibus despationē Porro erat hoc latiori sermōe de-
duci ostendo q; etiā corda priā q; est paternalis ad-
optio si tangatur sapienter digito scie meditatio
nis apte reddit sonū quēlibet virtuose et spūalis af-
fectiōis. Sit cursus i alia qualibz quibz nō eā faci-
litate reperies ut sit sonus tuus multiplicat⁹ super
nūerū Et qua resonātia sit q; cadūt et recedūt mali-
gni spūs vicioz tanq; cytharizāte dauid desinebat
neq; spūs exagitare saul. Ita ut cuiuslibet decē sonoz
principalū possit aptari vna ex transgressionibus
decem pceptorū. Addamus ad hoc q; dum medita-
tionē feritur super hmoi cordas sententiose et ita-
tis et ad reddēdum sonoritatē religiose affectiōis
seu passiōis sit hoc aliqñ p rōes sūptas ex eternis et
pānis sapiētie picipiis et tūc reddit son⁹ i psalte-
rio tanq; de supius. Sit hoc aliqñ p rōes sumptas
ex affectibus et sensualibus experiētiis et ita resul-
tat sonus i cythara tanq; ex infimis. Sit hoc aliqñ
p rōes sūptas ex deductione cōclusionū p picipia
priā vel p ratlocutionē ab effectibus ad causas su-
as sumptā. Et ita redditur cāticū locuudū velut in
guttore et faucibus rōis: Sic psallimus spū et men-
te cātātes i cordibus nrīs cantica dñi. Sic cythara-
sam⁹ mortificatis quodāmo et p disciplinā desicca-
tis Alioqn non esset psalterium locuudū cū cytha-
ra, sic optabat psallere canere et cytharizare qui dīa

cebat: Exurge psalterium et cythara exurgā diluculo. Sed qd pcor est exurge diluculo. Puto qd est ad primos gratie contēplatiue radios splendentes p ante regionē ptinus erūpere et velut ex sententia dicere. Bonū est pfiteri dño et psal' nōi tuo altissime mysticis modis dictis. Ad annūciādū mane pspitatis mīam tñā et veritatē tuā p noctē aduersitatis. In decacordo psal. cū cantico i cythara

Cōsideratio vicesima secūda quō sermo passionalis sit vtilis et quō nō et quō discretio qñq pmittit passiones tā victosās q̄ landabiles

Passiōales sermōes assumi possūt vt inducāt hoīes ad virtutē et itate tñ et discretione sp̄ obseruata. Laudat aristoteles i rethoricis illa iudicia apud que phibent dici sermones passionales vbi veritas nuda pponi iubetur. Recte id qdē si nulla ex pte iudex q̄rere alius de diuerſi a tramitate recto iussit. quēadmodum si nullos vnq̄ fieri ptingeret palagismos. ars de sophisticis elēchis frustra esset. S; cū p̄suasiones passionales quotidie fieri cernam⁹ aduersus virtutē tā p nos ipsos in quibus hītant hūmōi passiones ex corruptelis peti q̄ p alios. Quis phibuerit sicut arguit augustinus quarto de doctrina rēpiana. quis inq̄ prohibuerit eloquentiā seu persuasionem rethoricam induci licere p defensiōē veritatis et p sua i cordib⁹ hūanis plātatiōe vt libēter et obediēter audiat veritas aduersus palliatā et fucatā falsitatē. Addim⁹ in consideratiōe qd veritas tñ et discretio sēper obseruet. Male ei p veritate certasset falsitas qm̄ non sūt mala et bona eueniāt. Similiter nec asserenda falsa sunt vt veritas confirmetur. Proinde si mouere quesieris aliquem p sermones passiōales nō ob

seruata discretiōe nichilominus magis effeceris q̄
si equum velocem simularis ad currendum. Sicut
enī discretio sine affectione passiōi iacet, sic affectio
sine discretionē precipitat. Quā in re placeat attē-
dere quas industrias obseruat discretio, discretio p̄-
mittit passiones aliquas viciosas succrescere dum
virtutibus curam impendit. Docet q̄ppe eam euan-
gelica parabola de nō extirpādis p̄ omni t̄p̄e zizaniis
ne simul eradicet̄ z triticū. Raro ei vel inū q̄ germs
nat triticū in nobis virtutis s̄n zizaniis z paleis ali-
cui⁹ vanitatis p̄sertim cū primū necesse sit eē illud
quod aiāle est s̄m apostolū. deinde illud qd̄ spūale.
Viderit ergo q̄ i discrete se habeāt eruditores pue-
rorū vel aliorū aiāliū hoīz q̄ pax orit̄ i morib⁹ a pue-
ris si p̄tin⁹ eos q̄sierint exuere ab oī passione vicio-
sa eos velud ad spūalem senectutem subito puehe-
re cōtenderint. Si demū s̄n ordie z t̄p̄e zelus eorū
nō s̄m scientiā i placabili seruoze imo furoze passio-
nē oēm p̄sequi molit̄ āplius vō p̄mittit discretio pas-
siones aliquas germinare vel crescere nō qz place-
ant aut pulcre sint, ne deteriores inalefcāt passiōes
sicut retūdatur clau⁹ clauo, z dolor est medicīa do-
loris. Sic cum respectus humane laudis vel timor
ifamie vincit aliqui turpiores adulterioz et stupro-
rum rapinaz aut alioz h̄mōi flagitioz operatiōes
Sic tollerabilius est p̄mittere diuisionem odiosam
fieri inter quasdā p̄sonas q̄ ipudico se amore com-
maculent. Sic ad felicem reipublice ministratiōem
inducuntur ipī p̄cipes aliqui p̄ fame repromissiō-
nem sic ad litteras cognoscēdas p̄dest pueris emu-
latio quedam licet viciosa vt socios eruperēt. Rur-
sus discretio sicut permittit passiones aliquas virtu-
perabiles, sic ali q̄s laudabiles p̄serti feruidas z su-

bilmes qñ cessat inducere si in deteriorē exitū eas
Xpū int cognouerit ut puta si parere si frenum suum
pari postea recusarent. Non enī p̄sentia tantūmo-
do spectare satis h̄ discretio s̄ rex exitus pruden-
ter ipsa metit̄. Nichil quidē sublimius s̄ nichil peri-
culosius ⁊ tentationibus magis expositū q̄ ābulas
rep̄ viam affectionis amorose dū vehementiā in se
h̄ sic amoris. 3. d. i. vehementissima est passionum
q̄ postremo placet ipsi discretioni sobria mēs ⁊ mo-
destia si tñ sollicita est ābulare cū deo suo p̄viā man-
datoꝝ suoz et hoc via regia a patribus trita tāq̄ si
inmēum sit apud deū tāq̄ p̄crea sit asina quā agi-
tat iesus in h̄rlm plus inq̄ placet talis q̄dam rudis
mēs ⁊ arida t̄ra sine aq̄. q̄ si relecto freno discretio-
nis q̄reret ductu p̄p̄loꝝ affectuū mirabilis sup̄
se p̄rupta mōtū contemplationis p̄ alta ⁊ subli-
mia sapientie p̄ desideria flāmantia q̄bus accendit̄
tur feliciter q̄dem si discretioni semp̄ iheret salua-
re se in mōte et illic despectis p̄mis iubilare deo in
betacordo psalterio cū cantico in cythara et cū pro-
pheta Abacuc dicere ex sententia. Super excelsa
mea deducet me victor in psalmis canentem.

¶ Explicit tractatus notabilis. de passioni
b^o aīc. Editus a magistro Johanne Gerson
cancellario parisiensi, necnon professore sa-
cre theologie eximio.

22

22

